

Masarykova univerzita

Fakulta sociálních studií

Bez ohledu na drobné komentáře, spíše formální - A

BEZDOMOVECTVÍ ŽEN VE ZLÍNSKÉM KRAJI Z HLEDISKA TEORIE SOCIÁLNÍCH VAZEB

Seminární práce

Sociální deviace pro SPR

Tereza Žižlavská

UČO: 427189

10. 5. 2015

OBSAH

Úvod.....	3
1 Bezdomovectví žen ve Zlínském kraji.....	4
1.1 Charakteristika bezdomovectví.....	4
1.2 Ženské bezdomovectví.....	5
1.3 Zlínský kraj a bezdomovectví.....	6
2 Teorie sociálních pout T. Hirschiho.....	7
3 Indikátory umožňující testovat platnost teorie sociálních vazeb a jejich aplikování..	9
4 Závěr.....	12

Úvod

Následující seminární práce se bude zabývat tématem bezdomovectvím žen, jakožto jedním z deviantních jevů ve společnosti, kterého se zároveň týká sociální práce. Konkrétně jsem si vybrala oblast Zlínský kraj, jelikož z něj pocházím a zajímá mne proto nejvíce. PROČ TENTO KRAJ?

Poznávacím cílem mojí seminární práce bude využití a zhodnocení vhodnosti teorie sociálních vazeb T. Hirschiho k vysvětlení bezdomovectví žen ve Zlínském kraji. Tedy zodpovědět otázku, nakolik tato teorie dokáže daný jev objasnit. PROČ TATO TEORIE?

Tohoto cíle se pokusím dosáhnout prostřednictvím následujících kapitol. První kapitola bude blíže charakterizovat osoby bez přístřeší, ženské bezdomovectví a popíše aktuální situaci ve Zlínském kraji. Ve druhé kapitole se budu zabývat teorií sociálních vazeb a jejími principy a zdůvodním její výběr. Třetí kapitola pak bude spočívat ve zvolení vhodných indikátorů, které by mohly prokázat (či vyvrátit) platnost teorie na konkrétní deviantní jednání.

1 Bezdomovectví žen ve Zlínském kraji

Lidé bez domova jsou jednou ze společenských skupin, kterými se zabývá sociologie deviací. Mezi lidmi je tato skupina výrazně vnímána, přesto je definice bezdomovectví nejasná a nejednoznačná (Hradecká a Hradecký, 1996). Jednu z definic nabízí FEANTSA (the European Federation of National Organisations working with the Homeless): „*Bezdomovectví je nedostatek vlastního, trvalého a přiměřeného obydlí. Bezdomovci jsou ti lidé, kteří nejsou schopni získat vlastní, trvalé nebo přiměřené obydlí, nebo si nejsou schopni takové bydlení udržet kvůli nedostatku finančních prostředků nebo jiným sociálním bariérám.*“ Obadalová (2001) k tomu uvádí, že někteří autoři definic bezdomovectví se zaměřují na skutečnost, že se osoba ocitla bez přístřeší (a zdůrazňují tak význam bydlení a bytové politiky), jiní spíše na neexistenci sociálních vazeb a sociální vyloučení. Společným jmenovatelem bezdomovectví je ale vždy chudoba.

Horák (2006) shrnuje několik důvodů, proč je důležité se bezdomovectvím v ČR zabývat:

- bezdomovci představují nejviditelnější marginalizovanou skupinu, která je projevem neschopnosti státu jí pomoci;
- jde o jedince žijící pod hranicí chudoby a trpící absolutní chudobou, kterých „záchrana“ je investicí do budoucna, k dosažení sociálního smíru;
- počet lidí bez trvalého obydlí v ČR po roce 1989 významně vzrostl.

Počet bezdomovců od roku 1989 v Česku stále stoupá (předtím bylo bezdomovectví trestně stíháno jako příživnictví a ve statistikách tak v podstatě neexistovalo). Ne každý člověk byl schopen stejné adaptace na nové společenské prostředí, adaptabilita přitom klesá s věkem, nedostatečným vzděláním, fyzickým či psychickým postižením nebo nemocí (Hradecká a Hradecký, 1996). Pro fenomén bezdomovectví je pak typická kumulace více handicapů, mezi konkrétní traumatizující zážitky patří například vážné rodinné problémy, vyloučení ze školy, závislost na drogách, vězení, odchod z dětského domova či sexuální zneužívání (Obadalová, 2001). Z těchto faktorů vyplývají i jednotlivé rizikové skupiny: bezmocní staří lidé, mentálně postižení, propuštění vězni, drogově/alkoholově závislí, psychicky nezpůsobilí, mladí lidé, osamělí rodiče a týrané ženy (Edgar, 2000).

Lidi bez domova zaznamenává například Český statistický úřad. Podle výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů jich bylo v roce 2011 zjištěno celkem 11 496 (ČSÚ). Číslo se nemusí zdát tak vysoké, je ale důležité pamatovat na to, že není definitivní. Ukazuje nám hlavně zjevné

bezdomovectví, nepočítá ovšem s bezdomovectvím skrytým (úřadům neznámé) a potenciálním (ztráta přístřeší teprve hrozí). Toto dělení rozpracovávají Hradečtí (1996). Zjevné bezdomovectví je nejviditelnější, ale zároveň nejredukovanější. Tyto osoby žijí na ulicích, nádražích, přespávají v zimních noclehárnách, azylových domech, městských či charitativních noclehárnách. Charakteristický je extrémní nedostatek prostředků a často končí definitivním sociálním vyloučením. U skrytého bezdomovectví se lidé z neznámého důvodu neobracejí na veřejné nebo charitativní služby, aby našli nocleh, nebo užívají jiné formy pomoci, jako přespávání u přítele nebo příbuzných, bydlení ve squatech, opuštěných domech a automobilech, v kontejnerech nebo ve stanech.

1.2 Ženské bezdomovectví

V mojí seminární práci se zaměřím na ženy – bezdomovkyně, které mají svá specifika. V ČR ženy tvoří asi 21,5% (2 473 žen) celkové bezdomovecké populace (ČSÚ 2014? – bližší Tabulka 1). Jak upozorňují Hradečtí (1996), pro ženy je ale charakteristické skryté bezdomovectví, jelikož se chtějí vyhnout rizikům zjevného bezdomovectví jakým rizikům? Co znamená ta skrytost?. „Ženské bezdomovectví vlastně kopíruje linii genderově stereotypního rozdělení naší společnosti. Ženská sféra je tradičně ta domácí, skrytá, zatímco muž se pohybuje ve sféře veřejné.“ (Feminismus.cz, 2013).

Tabulka 1: název

Způsob bydlení: Období: 26.3.2011
Území: Česká republika

Věk	Obyvatelstvo celkem	v tom												
		muži celkem	z toho rodinný stav						ženy celkem	z toho rodinný stav				
			svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí	nezjištěno	svobodné		vdané	rozvedené	ovdovělé	nezjištěno	
Obyvatelstvo celkem	11 496	9 023	4 541	697	3 604	122	57	2 473	1 097	390	798	175	11	
0 - 14	397	183	183	-	-	-	-	214	214	-	-	-	-	
15 - 19	248	148	147	1	-	-	-	100	97	2	-	-	1	
20 - 24	999	695	670	15	2	-	8	304	283	13	6	-	2	
25 - 29	1 181	920	860	22	34	1	2	261	208	28	22	1	2	
30 - 34	1 229	1 010	763	68	176	-	3	219	116	44	56	2	1	
35 - 39	1 271	1 062	583	85	391	2	1	209	66	45	96	1	-	
40 - 44	1 242	1 024	334	99	582	3	6	218	25	58	131	4	-	
45 - 49	1 316	1 071	280	101	676	9	5	245	27	57	135	24	1	
50 - 54	1 246	1 015	288	87	614	23	3	231	21	42	134	33	1	
55 - 59	1 171	964	229	107	599	24	5	207	21	44	107	34	1	
60 - 64	694	566	131	57	346	28	4	128	11	30	67	20	-	
65 - 69	290	227	44	30	136	16	-	63	4	18	26	15	-	
70 a více	178	106	20	25	45	15	1	72	4	9	17	41	1	
nezjištěno	34	32	9	-	3	1	19	2	-	-	1	-	1	

zdroj: ČSÚ (2011)

To není jediný rozdíl. Muži a ženy se liší také v příčinách bezdomovectví. U mužů jsou častější faktory materiální (ztráta bytu, zaměstnání, nedostatečné příjmy) a osobní (nemoc, osamělost, stáří, alkoholismus...) (kdo to tvrdí? Uveďte odkaz!). U žen naopak faktory

vztahové, především v partnerských vztazích, součástí je často násilí. Mnohdy s sebou navíc mají děti.

Je důležité se ženským bezdomovectvím zabývat zvlášť. Z odlišných příčin a latentní formy plynou také odlišné intervence. Ženy jsou vystaveny většímu fyzickému, verbálnímu a sexuálnímu násilí ze strany mužů, zvýšené zranitelnosti při pobytu na ulici a snížené ekonomické síle (Hetmánková, 2013). Navíc i reakce veřejnosti je na bezdomovectví žen daleko nepřátelštější, jelikož na lidi působí intenzivněji (Hradecká a Hradecký, 1996). Sociální služby v ČR však ženské potřeby v podstatě nezohledňují.

Ve Zlínském kraji se jako „bezdomovec“ označilo asi 0,13% obyvatel, což 3. nejvyšší číslo po Moravskoslezském a Olomouckém kraji, viz Tabulka 2. Větší počet osob ovšem bydlí „v zařízeních“ a „jinde“. Sem se mohou řadit právě také ženy v azylových domech, u přátel apod. Počet osob žijících „v zařízeních“ a „jinde“ je ve Zlínském kraji naopak úplně nejnižší ze všech krajů (1,74%), nejvyšší pak v Praze (4,22%), Plzeňském a Karlovarském kraji. Ve Zlíně se tedy ve větší míře vyskytuje bezdomovectví zjevné, což může být spojené například s nedostatečnou nabídkou služeb sociální pomoci pro tuto cílovou skupinu.

Tabulka 2: název

	Bydlící osoby celkem	v tom			Bezdomovci
		v bytech	v zařízeních	jinde	
ČR celkem k 26. 3. 2011	10 425 064	10 144 961	194 456	85 647	11 496
v tom velikostní skupina obce podle počtu obyvatel:					
do 199	190 480	187 096	951	2 433	29
200 - 499	653 259	640 074	5 702	7 483	97
500 - 999	939 871	915 768	11 081	13 022	271
1 000 - 1 999	1 001 751	976 838	14 153	10 760	352
2 000 - 4 999	1 227 631	1 197 626	18 754	11 251	684
5 000 - 9 999	932 393	910 537	15 521	6 335	837
10 000 - 19 999	954 534	930 388	19 026	5 120	1 574
20 000 - 49 999	1 326 197	1 298 611	21 397	6 189	2 805
50 000 - 99 999	876 968	854 306	17 572	5 090	1 815
100 000 a více	2 321 980	2 233 717	70 299	17 964	3 032
v tom:					
Hlavní město Praha	1 267 542	1 214 106	42 692	10 744	1 254
Středočeský kraj	1 288 257	1 249 039	22 335	16 883	954
Jihočeský kraj	627 807	614 579	7 868	5 360	529
Plzeňský kraj	570 061	551 122	11 611	7 328	340
Karlovarský kraj	295 339	284 281	7 030	4 028	256
Ústecký kraj	807 951	784 437	16 536	6 978	1 010
Liberecký kraj	432 177	420 825	6 535	4 817	262
Královéhradecký kraj	547 449	534 205	9 385	3 859	467
Pardubický kraj	511 090	498 743	9 646	2 701	537
Kraj Vysočina	505 198	496 051	6 680	2 467	367
Jihomoravský kraj	1 162 352	1 136 680	17 916	7 756	1 156
Olomoucký kraj	627 394	613 858	9 638	3 898	1 033
Zlínský kraj	579 187	569 121	7 276	2 790	757
Moravskoslezský kraj	1 203 260	1 177 914	19 308	6 038	2 574

zdroj: Český statistický úřad

Ve Zlínském kraji bylo evidováno kdy: 138 žen (18,3%) z celkových 757 osob bez domova (Tabulka 3). Mezi muži a ženami je také rozdíl v rodinném stavu. Muži bez domova jsou častěji svobodní než ženy, které jsou nebo byly vdané, a k podobnému zjištění dospěli i Hradečtí (1996). Svobodných žen bez domova je ve Zlínském kraji 35,7% oproti 48,7% mužů, což potvrzuje celorepublikový trend (50% svobodných mužů a 43% žen, viz Tabulka 1).

Tabulka 3: název

Způsob bydlení: Období: 26.3.2011
Území:

Věk	Obyvatelstvo celkem	v tom											
		muži celkem	z toho rodinný stav					ženy celkem	z toho rodinný stav				
			svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí	nezjištěno		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé	nezjištěno
Obyvatelstvo celkem	757	619	302	44	266	6	1	138	50	25	50	12	1
0 - 14	18	7	7	-	-	-	-	11	11	-	-	-	-
15 - 19	9	6	6	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-
20 - 24	56	40	40	-	-	-	-	16	15	-	1	-	-
25 - 29	75	68	66	1	1	-	-	7	6	-	1	-	-
30 - 34	88	70	47	8	15	-	-	18	10	4	4	-	-
35 - 39	94	74	41	2	31	-	-	20	4	3	13	-	-
40 - 44	76	69	17	10	42	-	-	7	-	-	7	-	-
45 - 49	106	80	21	6	53	-	-	26	-	9	12	5	-
50 - 54	70	60	19	1	38	2	-	10	-	2	5	3	-
55 - 59	80	73	15	7	50	-	1	7	1	3	2	1	-
60 - 64	46	43	14	5	23	1	-	3	-	1	2	-	-
65 - 69	21	20	6	1	11	2	-	1	-	-	-	1	-
70 a více	17	9	3	3	2	1	-	8	-	3	3	2	-
nezjištěno	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1

zdroj: Český statistický úřad

Kapitola 1 shrnuje charakteristiky deviantní cílové skupiny, které se následně pokusím vysvětlit teorií sociálních vazeb. Vymezila jsem přitom ženské bezdomovectví, které má několik specifik: bývá častěji skryté nebo potencionální, roli hrají více vztahové faktory (i když vždy v kombinaci s dalšími – hlavně chudobou) a ženy bez domova jsou ohroženější, než muži. Dále jsem porovnála Zlínský kraj se situací v ČR dle statistik ČSÚ – vybraný kraj vcelku dobře reprezentuje zbytek republiky, ačkoliv je charakteristický větší mírou zjevného bezdomovectví.

Jaký je tedy rozsah a jaké jsou klíčové charakteristik žen bez domova ve ZLK?

2 Teorie sociálních pout T. Hirschiho

V 60. letech formuloval Travis Hirschi teorii nazvanou Social Bond Theory – tedy teorii sociálních vazeb neboli sociálních pout. Tento koncept patří mezi teorie sociální kontroly. **Nesnaží se přitom hledat motivaci** k deviantnímu jednání. My všichni jsme totiž ve své podstatě ovlivněni zvířecími pudy, ne jen devianti. Všichni v sobě máme přirozené sobecké a agresivní tendence, důležité ale je, že většina z nás je **kontroluje**. Teorie sociálních pout se

tedy neptá „Proč to dělají?“, ale spíše „**Proč to nedělají?** (Proč neporušují normy?)“ (Hirschi, 1969).

Odpovědí je, že u člověka dochází k sociálně-deviantnímu jednání tehdy, je-li **porušeno některé z pout**, kterými je člověk ke společnosti připoután, nebo když úplně chybí. Jedná se o attachment, commitement, involvement a belief. Hirschi (1969) je popisuje následovně:

Attachement znamená připoutání ke společnosti. Navazuje na Durkheimův výrok, že jsme morální bytosti do té míry, do jaké jsme sociálními bytostmi. Toto může být přeformulováno tak, že jsme morální bytosti do té míry, do jaké jsme si internalizovali hodnoty společnosti. A internalizace znamená brát v potaz přání a očekávání druhých osob. Tedy pokud porušujeme normy, jsme necitliví k přáním a očekáváním ostatních (především rodičů, učitelů, vrstevníků, blízkých), naše pouto je oslabeno a jsme do určité míry deviantní. Attachement tedy vyjadřuje emocionální náklonnost a citlivost k ostatním lidem.

Commitment, neboli závazek vůči společnosti, je racionální složkou. Někdy se chováme podle pravidel prostě ze strachu z následků, které by vyplývaly z jejich porušení. Člověk tedy zvažuje, jak velké by byly ztráty z dosavadních investic do konformního chování (tedy např. do pracovního života, vzdělání atd.) a jestli by se mu deviantní chování vyplatilo. Většina lidí získává přirozeně během života určitý majetek, reputaci, uznání, u kterých nechtějí riskovat jejich ztrátu. Důležitou roli hrají také ambice a aspirace.

Involvement (zapojení se do společnosti) je v podstatě čas, který člověk věnuje běžným aktivitám – a protože času máme jen omezené množství, nezbyvá ho pak více k deviantním aktivitám. Jedinec je zaneprázdněn schůzkami, deadliny, pracovní dobou, plány... příležitostí k deviantnímu jednání pak není mnoho. Proto je také důležitá nabídka volnočasových aktivit a možností pro člověka, kde se může angažovat.

Belief: na rozdíl od subkulturních teorií teorie kontroly předpokládá existenci společného systému hodnot ve společnosti, který je devianty porušován. Není to tak, že by si vytvořili jiný systém hodnot – ptáme se, proč jedinec porušuje normy, ve které (více či méně) věří. Jde právě o míru, do které člověk vnímá hodnoty a normy společnosti jako významné. Pokud pro něj budou pouhým slovem, stane se snadněji deviantním. Tedy čím méně člověk věří, že by měl poslouchat pravidla společnosti, tím spíše je poruší a bude se chovat deviantně.

Teorii sociálních pout považuji za vhodně zvolenou k tématu bezdomovectví, jelikož obojí úzce souvisí se sociálním vyloučením. Bezdomovectví bývá nazýváno jako extrémní forma

sociálního vyloučení (Hradecká a Hradecký, 1996). Stejně tak oslabené sociální vazby vedou k exkluzi ze společnosti (projevující se deviantním jednáním). Hirschiho teorie nám přitom na jednotlivých typech vazeb umožňuje ukázat, jak k takovému vyloučení došlo.

3 Indikátory umožňující testovat platnost teorie sociálních vazeb a jejich aplikování

V této kapitole, s využitím poznatků o teorii sociálních vazeb z předchozí kapitoly, se pokusím pomocí operacionalizace vytvořit indikátory, tedy konkrétní pracovní otázky, které by měly umožnit ověřit vhodnost využití této teorie pro vysvětlení bezdomovectví žen ve Zlínském kraji.

K tomuto procesu si vytvořím schéma (viz Schéma 1). Vlevo budou uvedeny jednotlivé typy sociálních vazeb dle teorie, v pravém sloupci pak jednotlivé pracovní otázky. Respondenti budou odpovídat podle toho, jak silně se s danou větou indentifikují (= do jaké míry s ní souhlasí) na stupnici od jedné do pěti (1=vůbec nesouhlasím, 5=naprosto souhlasím). Čím vyšší skóre, tím silnější vazba. (Pozn. Hirschi původně dělil *attachement* na a. k rodičům, vrstevníkům a učitelům – pro potřeby této práce jsem jej upravila).

Schéma 1

Sociální vazby	Indikátory
Attachement:	
<i>vazba k rodině</i>	S rodiči mám/měla jsem vždy dobré vztahy. Snažím se být podobným člověkem, jako moji rodiče. Se svým partnerem mám/měla jsem láskyplný vztah. Znám očekávání a přání svého partnera.
<i>vazba k přátelům</i>	Dělá mi radost plnit přání mých přátel. Mám alespoň jednoho blízkého přítele, který mi vždy pomůže.
<i>vazba k autoritám</i>	Znám nějakého člověka, který je mi vzorem. Respektovala jsem své učitele.
Commitment:	
<i>vzdělání</i>	Vzdělání je pro důležité.

	Do vzdělání jsem investovala hodně času a energie.
<i>zaměstnání</i>	Cítím, že jsem v práci získala uznání ostatních. V práci jsem si vybudovala dobré postavení.
Involvement:	
<i>volnočasové aktivity</i>	Mám/měla jsem hodně koníčků. V mém okolí je hodně příležitostí k seberealizaci. Často jsem se cítila zaneprázdněně. Svůj čas umím smysluplně využít.
Belief:	
<i>hodnoty a normy</i>	Je pro mě důležité dodržovat zákon. Mám hodnoty, které jsou pro mě významné. Věřím, že je dobré nastavovat určitá pravidla.

zdroj: vlastní schéma

Aplikace indikátorů

Teorie sociálních pout předpokládá, že je deviace způsobena oslabenými (chybějícími) pouty, tedy v tomto případě, že je bezdomovectví způsobeno slabými sociálními pouty. To by měly potvrdit i indikátory – u žen bez domova se předpokládá nižší skóre souhlasu s jednotlivými výroky.

Attachement: Připoutání ke společnosti je často oslabeno. Co se týká rodiny, největšímu riziku bezdomovectví je vystavena právě osoba osamělá, izolovaná, která rodinu opustila nebo jí byla opuštěna (Hradecká a Hradecký, 1996). Rozpad rodinných a partnerských vazeb je hlavní příčinou bezdomovectví u žen (Hetmánková, 2013). Jak jsem zmínila v první kapitole, u žen jsou vztahové faktory zásadní pro vznik bezdomovectví, často je součástí násilí. Přesto je u žen attachement vyšší, než u mužů – jak dokládají i statistiky, viz Tabulka 3 a vdaných či rozvedených žen bez domova. Narušení vazeb s přáteli nemusí být tak výrazné, jelikož ženy často volí přechodné bydlení u přátel jako možné řešení své bytové situace.

Commitment: Ženy často pocházejí z nejvíce znevýhodněného prostředí, jehož součástí je i nízké vzdělání (Hradecká a Hradecký, 1996). Dle teorie sociálních vazeb pro ženy bez domova nebylo vzdělání příliš významné. Stejně tak bezdomovectví často souvisí se ztrátou

zaměstnání, tedy i tato vazba zanikla. Jelikož ženy už nemají co ztratit (vzdělání je nízké a jsou navíc bez práce), bezdomovectví je logickým následkem – je tedy pro jednice racionálně zdůvodnitelné. Na druhou stranu dle výzkumu Hetmánkové (2013) ženy vykazovaly enormní zájem o dlouhodobé zaměstnání, které vnímaly jako jediný způsob, jak vyřešit svou situaci. Navíc měly silnou motivaci ušetřit vydělané peníze – je zde tedy patrná snaha o obnovení commitmentu.

Involvement: U žen bez domova ve Zlínském kraji zapojení do společnosti v podstatě není, jsou provozovány jen noclehárny, azylové domy či terénní služby zaměřené na poradenství (viz Katalog sociálních služeb ve Zlínském kraji). Centra, kde by se mohly ženy více realizovat, připadat si užitečné, angažovat se, k dispozici nejsou.

Belief: Víra ve společenské normy je velice slabá. Bezdomovkyně nežijí podle norem společnosti, kvůli své situaci se občas podílí na drobných krádežích apod. Normy a hodnoty společnosti je nechránily před ztrátou domova, nemají tedy důvod se jimi nyní řídit.

Třetí kapitola nám tedy ukazuje, že je skutečně možné teorii sociálních vazeb na bezdomovectví žen aplikovat. Obecné indikátory, vytvořené na základě teorie, jsou snadno aplikovatelné na ženy bez domova a slabé nebo chybějící vazby jsou u nich patrné, ačkoliv často v menší míře, než u mužů.

Závěr

Dle mého názoru je teorie sociálních vazeb velmi dobře aplikovatelná na fenomén bezdomovectví, ačkoliv byla původně vytvořena především jako vysvětlení kriminality mladistvých. U osob bez domova jsou přetřhány nebo oslabeny v podstatě všechny z vazeb, přesto z textu výše vyplývá, že ženy mnohdy jednotlivé sociální vazby udržují více, než muži, případně se je snaží obnovit. Nejsilnější u nich zůstává attachment, nejslabší pak involvement. Commitment se mnohé ženy pokoušejí opět obnovit. U belief je situace asi nejsložitější, záleží také na délce bezdomovectví a původní síle hodnotového a morálního systému jedince.

Jako přednost aplikace této teorie na bezdomovectví vnímám, že umožňuje zhodnotit mnoho oblastí (od rodiny, přes volný čas, po morální systém člověka). Zároveň je možné prověřit každý typ vazby zvlášť a při práci s konkrétním jedincem podpořit právě tu oblast, která je u něj nejvíce oslabena.

Najdou se ovšem i problematické stránky aplikace teorie. U žen bez domova je například obvyklé, že s sebou mají děti – děti se přitom nestaly deviantními tak, že byla oslabena všechna jejich pouta (naopak mohou mít s matkou velmi silný vztah), do deviantního prostředí (bezdomovectví) se mohly už narodit. Je tedy otázkou, jestli bezdomovectví bylo způsobeno oslabením vazeb, nebo sama deviace vazby oslabila (jak by to odpovídalo právě u dětí). Stejně tak může mít jedinec silné vazby, ale na deviantní prostředí. Teorie dále nevysvětluje odlišnosti v míře bezdomovectví v jednotlivých oblastech, těžko tedy pomocí sociálních pout vysvětlíme např. větší výskyt zjevného bezdomovectví ve Zlínském kraji. Při aplikaci teorie je třeba být opatrný i u jednotlivých typů vazeb, jejich označení bývají někdy považována za matoucí například belief neznamená náboženskou víru v někoho, attachment nemůže být silnější jen na základě emocí, bez interakce apod. (Lilly, 1995).

Další teorií, kterou bychom mohli na bezdomovectví žen ve Zlínském kraji aplikovat, je například koncentrická struktura městských zón E. W. Burgesse – zkoumal by se tak vliv charakteristik oblasti na bezdomovectví spíše, než vliv charakteristik jednice (což by bylo vhodné například pro srovnání regionů). Zajímavá by byla také etiketizační teorie Lemerta, Beckera a Goffana. „Bezdomovec“ je v podstatě nálepka, kterou společnost vnímá negativně a přisuzuje tak lidem bez přístřeší některé vlastnosti.

Zdroje:

EDGAR, B. 2000. *Support and Housing in Europe*. Brussels: FEANTSA.

HETMÁNKOVÁ, J. 2013. *Zpátky ze dna: Zaostrěno na ženy* [online]. Praha: Jako doma [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: http://jakodoma.org/wp-content/uploads/2014/04/zprava_final.pdf

HIRSCHI, T. 1996. *Causes of delinquency*. Berkley: University of California Press.

HORÁK, P. 2006. *EXPERTÍZA PRO CÍLOVOU SKUPINU „OSOBY SPOLEČENSKY NEPŘÍZPŮSOBENÉ“*. Brno.

HRADECKÁ, Vlastimila a Ilja HRADECKÝ. 1996. *Bezdomovectví - extrémní vyloučení*. Praha: Naděje.

LILLY, J. 1995. *Criminological theory: context and consequences*. Thousand Oaks: Sage Publications.

OBADALOVÁ, M. 2001. *Přístupy k bydlení sociálně ohrožených skupin obyvatel*. Praha.

<http://www.feminismus.cz/cz/clanky/neviditelne-zeny-o-genderovych-aspektech-bezdomovectvi>